

TOELICHTING DEFINITIEF ONTWERP OPENBARE RUIMTE BERGSCHENHOEK CENTRUM

Corsanr.: T20.15411

Opsteller: Nanne Verbruggen (stedenbouwkundige)

Versie: 23-12-2020

Behorend bij bijlage Definitief Ontwerp (kenmerk I20.27604)

Inleiding

De gemeente Lansingerland heeft in 2019 de wens uitgesproken om het centrum van Bergschenhoek opnieuw in te richten. Deze wens is ingegeven door de constatering dat Bergschenhoek nu voornamelijk bezocht wordt voor de dagelijkse boodschappen maar dat Bergschenhoek momenteel te weinig te bieden heeft voor een langer verblijf. Enerzijds heeft dit met het winkelaanbod te maken en anderzijds kan de openbare ruimte van Bergschenhoek een kwaliteitsverbetering gebruiken, het plein is in verhouding tot het totale winkelgebied erg groot en het winkelgebied heeft niet de groene uitstraling die past bij het dorpse karakter van Bergschenhoek.

Voor de gemeente Lansingerland is het belangrijk dat elk van de drie dorpen een levendige kern heeft waar inwoners niet alleen komen voor hun dagelijkse boodschappen, maar ook voor een drankje en een hapje op een terras en om te winkelen. De Kruin, het centrum van Bergschenhoek, kan volgens inwoners en ondernemers beter en gezelliger.

Dat is de reden dat er in 2019 een centrumvisie is opgesteld die nu in uitvoering wordt gebracht. De ambitie van de gemeente is om een centrum te ontwikkelen dat een sterk en divers dagelijks winkelaanbod biedt, dat goed bereikbaar is en voldoende parkeervoorzieningen heeft. Enerzijds is het winkelcentrum van Bergschenhoek aantrekkelijk voor een snelle dagelijkse boodschap, maar de opnieuw ingerichte terrassen van de horecazaken en de ruimte voor spelen op het plein zorgen ervoor dat het centrum ook een prettige locatie is om langer te verblijven.

Met het plan voor de herinrichting van de openbare ruimte ligt er een kans om het centrum toekomstbestendig te maken met een aantrekkelijke uitstraling en een hoge verblijfskwaliteit. Er ligt ook een kans om het centrum meer te vergroenen en de dorpse uitstraling die bij Bergschenhoek past te verstevigen. Met de herinrichting van het centrum vormt Bergschenhoek een aanvulling op de twee andere dorpskernen van Lansingerland. De bestaande kwaliteiten van Bergschenhoek worden versterkt en verbonden met het centrum zodat deze een aantrekkelijke werking heeft op de inwoners uit Bergschenhoek.

Opgave

In december 2019 heeft Felixx landschapsarchitecten de opdracht gekregen om een visie en een ontwerp te maken voor de herinrichting van het centrum van Bergschenhoek.

De volgende doelstellingen en onderzoekopgaven zijn door de gemeente Lansingerland geformuleerd en als opdracht meegegeven aan Felixx:

Doelstellingen

1. Het centrum toekomstbestendiger maken;
2. De uitstraling en verblijfskwaliteit verbeteren van de openbare ruimte;
3. De aantrekkelijke werking versterken als winkelgebied;
4. De verblijfsduur van de bezoekers verlengen.

Onderzoekopgaven

- Opleving winkelgebied, sfeer verbeteren zodat gebied aantrekkelijker wordt voor zowel het winkelend publiek als de ondernemers;
- Verbetering uitstraling openbare ruimte;

- Kwaliteiten uit de omgeving inzetten bij het inrichtingsplan, relatie leggen met het centrum;
- Historische structuur van het centrum versterken;
- Centrum is nu een onsaamhangend geheel van drie delen, meer eenheid aanbrengen;
- Duidelijk hiërarchie aanbrengen, betere oriëntatie mogelijk maken;
- Realiseren van een duidelijke winkelroute om het hele winkelrondje af te maken;
- Inrichting verbeteren van de pleinen;
- Openbaar vervoer, parkeer- en verkeerssituaties opnieuw bekijken.

Aandachtspunten

- Ondernemers / stakeholders meenemen in de voortgang / het proces
- Voortgang zichtbaar maken (sturen op Quick wins?)
- Concrete en uitvoerbare voorstellen (verwachtingsmanagement: wat kan zeker en snel, wat kan maar kost tijd, wat kan zeker niet (en waarom), wat zijn ambities,)
- Integrale benadering van bereikbaarheid, parkeren, inrichting, uitstraling en beheer
- Koppeling tussen ruimtelijke en functionele kansen

Ontwerp Inrichtingsplan Bergschenhoek

In samenwerking met de gemeente Lansingerland heeft Felixx Landschapsarchitecten een visie opgesteld en deze visie is besproken met diverse belanghebbenden die vertegenwoordigd worden in de klankbordgroep Bergschenhoek, om tot een gedragen plan te komen. Het Definitief Ontwerp van het inrichtingsplan is de uitwerking van deze opgestelde en gedragen visie.

Herinrichting

Hieronder volgt in hoofdlijnen een uitleg van de ingrepen die er plaats vinden in de herinrichting. Vervolgens zal het ontwerp per deelgebied verder worden uitgelegd.

De aansluitingen en overgangen van het centrum naar de omgeving worden verbeterd. De drie centrumtrees worden herkenbaarder gemaakt door de toevoeging van plantenvakken met een zitgelegenheid.

Er wordt een duidelijke winkelroute gerealiseerd die het hele winkelrondje afmaakt zodat er één geheel ontstaat in plaats van de driedeling waar het winkelgebied nu uit bestaat. Om dit te bereiken is een nieuwe brug voorgesteld die de wandelverbinding verbetert en de routing logischer maakt.

De voetgangersoversteekplaatsen op de Dorpsstraat worden aangepast om ook hier beter aan te sluiten op het winkelend publiek.

De pleinen worden opnieuw ingericht. Op het plein De Kruin wordt het aantrekkelijker om te verblijven doordat er speelgelegenheid voor kinderen wordt toegevoegd en extra zitgelegenheid wordt gerealiseerd. Er wordt overal gebakken bestrating toegepast en het centrum krijgt een groenere inrichting. Op verschillende plekken in het centrum van Bergschenhoek worden verhoogde plantvakken aangebracht die plaats bieden aan nieuwe bomen, struiken en vaste planten. Hiermee wordt de biodiversiteit vergroot en het leefklimaat verbeterd. Bomen met een minder lange levensduur maken plaats voor soorten met langere levensduur. Een deel van de leilindes langs de oever wordt vervangen door verschillende typen bomen. Dit is gunstig voor de biodiversiteit en het gebied rond de watergang krijgt een open karakter.

Op het brede deel van het water wordt een drijvend systeem met planten aangebracht zodat ook het water zelf een groener karakter krijgt. Ook wordt in dit deel van het water een kleine fontein aangebracht om de doorstroming en de waterkwaliteit te verbeteren. Het openbaar vervoer en de parkeer- en verkeerssituaties worden opnieuw bekeken, voor alle weggebruikers moet het duidelijk

zijn dat de voetganger centraal staat. Het centrum wordt veel meer een voetgangersgebied waar de auto, scooter of fiets te gast is. Ter plaatse van de Dorpsstraat waar de auto doorheen rijdt wordt de rijbaan versmald en de haakse parkeerplaatsen worden op gelijk niveau van het trottoir aangebracht. Een deel van de parkeerplaatsen is uit de Dorpsstraat gehaald en elders gecompenseerd. Zodoende ontstaat er veel meer ruimte voor de voetganger. Om de veiligheid te garanderen is de rijbaan verdiept aangelegd en is de positie van de zebrapaden verbeterd. Om scooters te weren en fietsers te stimuleren om af te stappen is het gedeelte van de Dorpsstraat tussen de apotheek en bakker Ammerlaan optisch versmald door 'lopers' in de bestrating op te nemen. Bovendien is er voor de bloemenwinkel een extra plantenvak aangebracht om deze entree te versmallen maar voldoende ruimte te houden om toegang te bieden voor hulpdiensten. Aan de kant van bakker Ammerlaan worden verdiepte plantenvakken aangebracht om de toegang voor scooters en andere ongewenste verkeersgebruikers te blokkeren. Er wordt onderzocht of het mogelijk is om verbodsborden te plaatsen bij de verschillende centrumentrees. Het uitgangspunt is dat zoveel mogelijk materialen uit het gebied worden hergebruikt in de herinrichting van het centrum.

Definitief Ontwerp inrichtingsplan Bergschenhoek (versie 23-12-2020)

Deelgebieden

Deelgebieden themakaart

Deelgebied 01 | De Kruin

De Kruin Impressie

Zoals al aangegeven is het de ambitie om de verblijfsduur van het winkelend publiek te verlengen door de verblijfskwaliteit van het hele centrum te vergroten. Voor het plein van De Kruin betekent dit dat het een groener karakter krijgt. Er worden nieuwe plantenvakken aangelegd met betonnen randen en een geïntegreerde houten zitting. De bestaande bomen en de betonnen plantenbakken worden hergebruikt en er worden andere soorten bomen, struiken en bloeiende planten toegevoegd om de biodiversiteit (verscheidenheid aan leven) in het gebied te vergroten.

Een speelelement voor de kinderen zorgt ervoor dat ouders hier ook wat langer kunnen blijven zitten.

De begaanbaarheid van het plein wordt vergroot door de trap voor de winkel en restaurant te verwijderen en het bestaande hoogteverschil te egaliseren. In het ontwerp is rekening gehouden met evenementen, marktkramen, routes voor hulpdiensten en bevoorrading. Zo wordt het plein een aantrekkelijke plek voor ontspanning & ontmoeting.

Toegankelijk voor bewoners en bezoekers, jong en oud.

Referentie plantenvakken met zitrand

Overzichtstekening De Kruin

Deelgebied 02 | Groene oevers

Impressie van de groene oever gezien vanaf de Dorpsstraat

Langs de oevers van het water bij De Kruin en de Vlashoeck wordt een groen lint aangebracht met een parkachtige inrichting. In de huidige situatie vormen de leilindes vormen hier een gesloten scherm. Daarom worden enkele leilindes vervangen door losse bomen en bloeiende struiken. Dit vergroot het open karakter van het gebied rondom de watergang en nodigt uit om langs het water te wandelen. Op het brede deel van de watergang langs de Vlashoeck komt een drijvend systeem met waterplanten zodat ook het water bijdraagt aan de vergroening.

Drijvend systeem met waterplanten

Overzichtstekening Groene Oevers west

Impressie van de groene oever gezien vanaf De Kruin

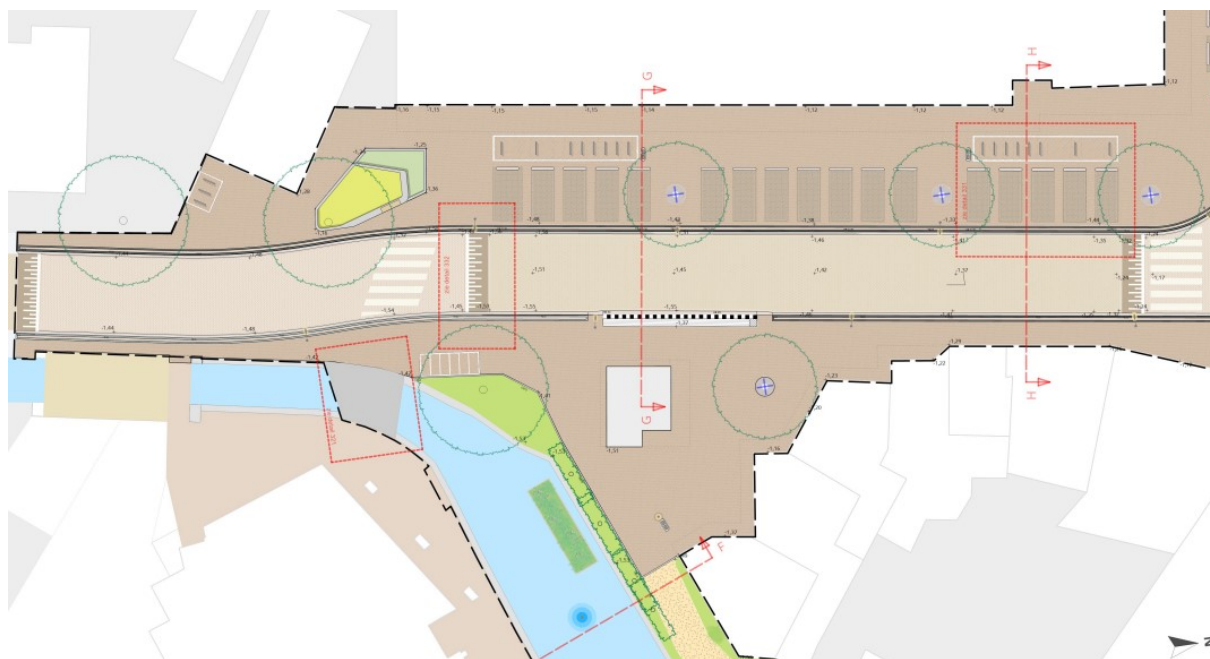
Overzichtstekening Groene Oevers oost

Deelgebied 03 | Dorpsstraat - autoverkeer

De voetganger krijgt een prominentere rol in dit gedeelte van de Dorpsstraat. Een veilige verkeerssituatie is daarom belangrijk. Bij de beide centrumentrees (de brug richting de Vlashoek en de entree bij de apotheek) worden gelijkvloerse oversteekplaatsen aangelegd. De brug over het water bij de Vlashoek wordt -indien technisch mogelijk- anders aangelegd, zodat deze op de doorgaande wandelroute ligt.

De Dorpsstraat blijft een verbindingsweg waar ook de bus doorheen rijdt. Tussen de beide bovengenoemde entrees loopt de rijbaan dan ook door, maar wordt deze versmald en verdiept aangelegd. Op deze manier wordt het winkelgebied gemarkeerd én er wordt een veilige voetgangerszone gecreëerd. Het trottoir richting het Polderhuis wordt verbreed en de rijbaan versmald.

Overzichtstekening Dorpsstraat autoverkeer

Doorsnede Dorpsstraat autoverkeer

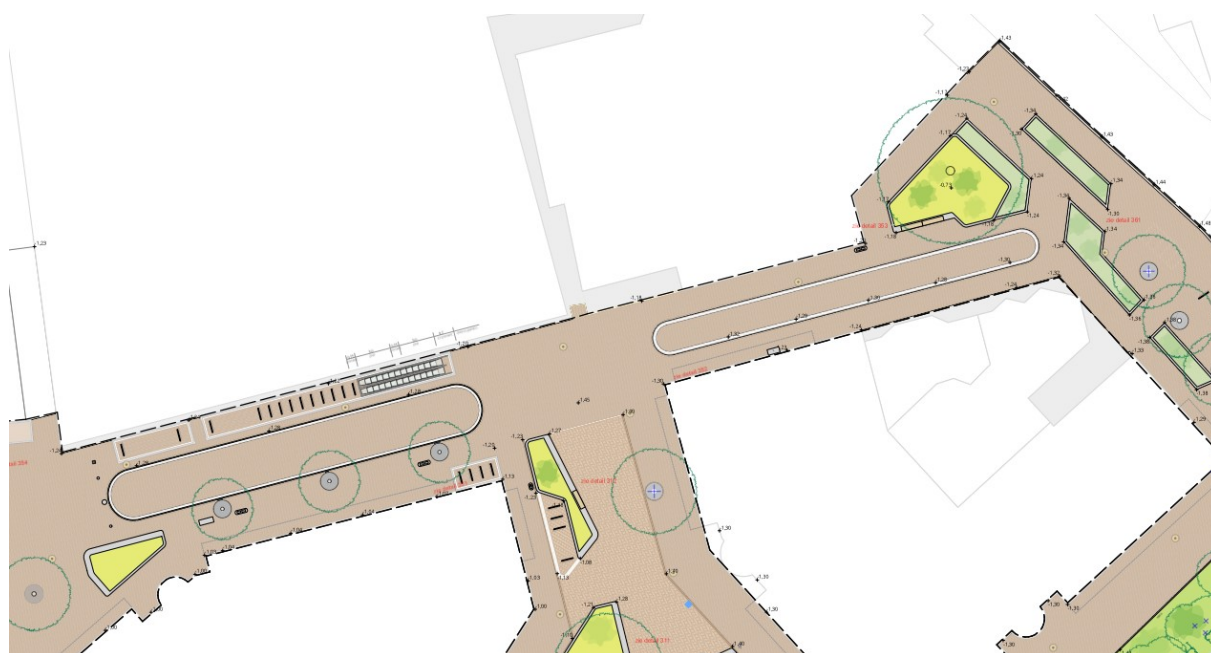

Deelgebied 05 | Dorpsstraat voetgangersgebied

Dit deel van de Dorpsstraat wordt een voetgangersgebied waar de fietsers worden ontmoedigd en de scooters worden geweerd. Ter plaatse van de beide entrees van dit deel van de Dorpsstraat komen parkeervakken, speciaal voor scooters. De winkelwagens van de supermarkt komen langs de gevel te staan, zodat er een mooie en duidelijke entree komt naar De Kruin. Bij de bakker wordt een verhoogd plantvak aangelegd dat de mogelijkheid biedt om onder de grote kastanje te zitten. De entree aan de kant van de Kerkstraat moet toegankelijk blijven voor calamiteiten, echter om de scooters hier zoveel mogelijk te weren wordt een extra verhoogd plantenvak aangebracht voor de bloemenwinkel zodat de entree tot het winkelgebied wordt versmald. De 'lopers' die zijn opgenomen in de bestrating zorgen voor een optische versmalling van de openbare ruimte zodat het fietsen wordt ontmoedigd.

Ter plaatse van de entree bij bakker Ammerlaan worden verdiepte plantvakken aangelegd zodat de scooters worden geblokkeerd om het winkelgebied in te rijden.

Overzichtstekening Dorpsstraat voetgangersgebied

Doorsnede Dorpsstraat bij bakker Ammerlaan

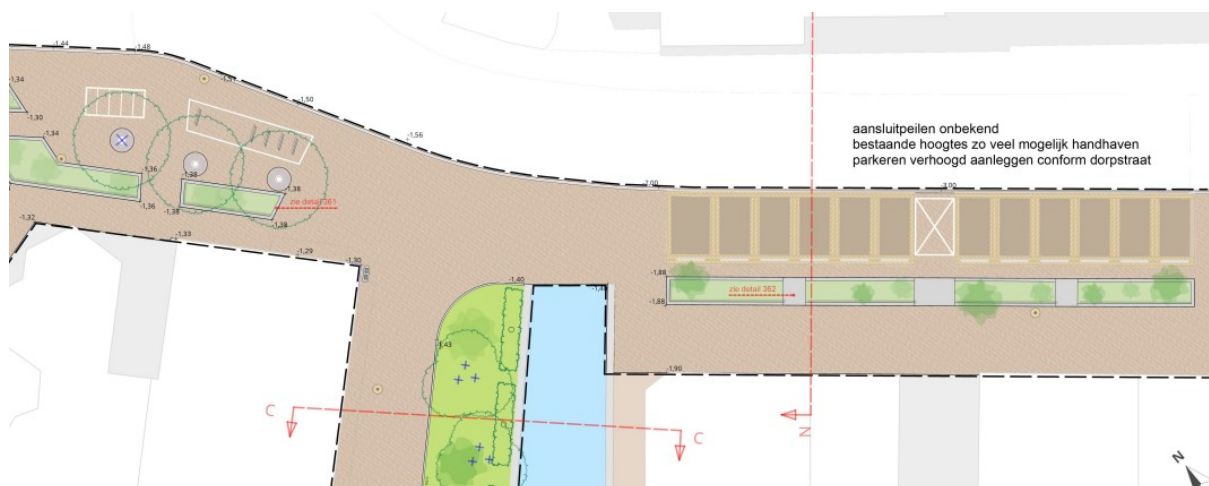

Optioneel: Deelgebied 6 Julianalaan

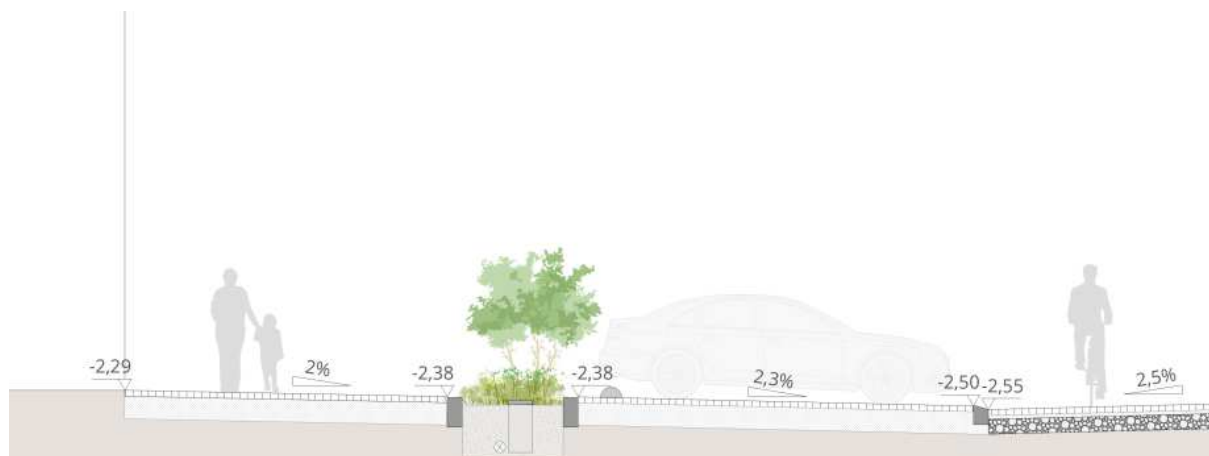
Voor een uitgebreider winkelrondje bestaat de wens om ook de oostzijde, het gedeelte van de Julianalaan tussen De Kruin en de Beethovenlaan, bij het winkelgebied te betrekken. Aangezien dit gedeelte recent is vernieuwd, wordt dit vooralsnog niet uitgevoerd, maar het wordt wel meegenomen in het ontwerp.

De rijbaan en het plateau worden hier versmald ten gunste van de ruimte voor voetgangers. De laan wordt met verdiepte plantenvakken vergroend en er wordt dezelfde bestrating toegepast als in de rest van het gebied.

Ook hier is plek ingeruimd voor fiets- en scooterparkeren.

Overzichtstekening Julianalaan

Doorsnede Julianalaan

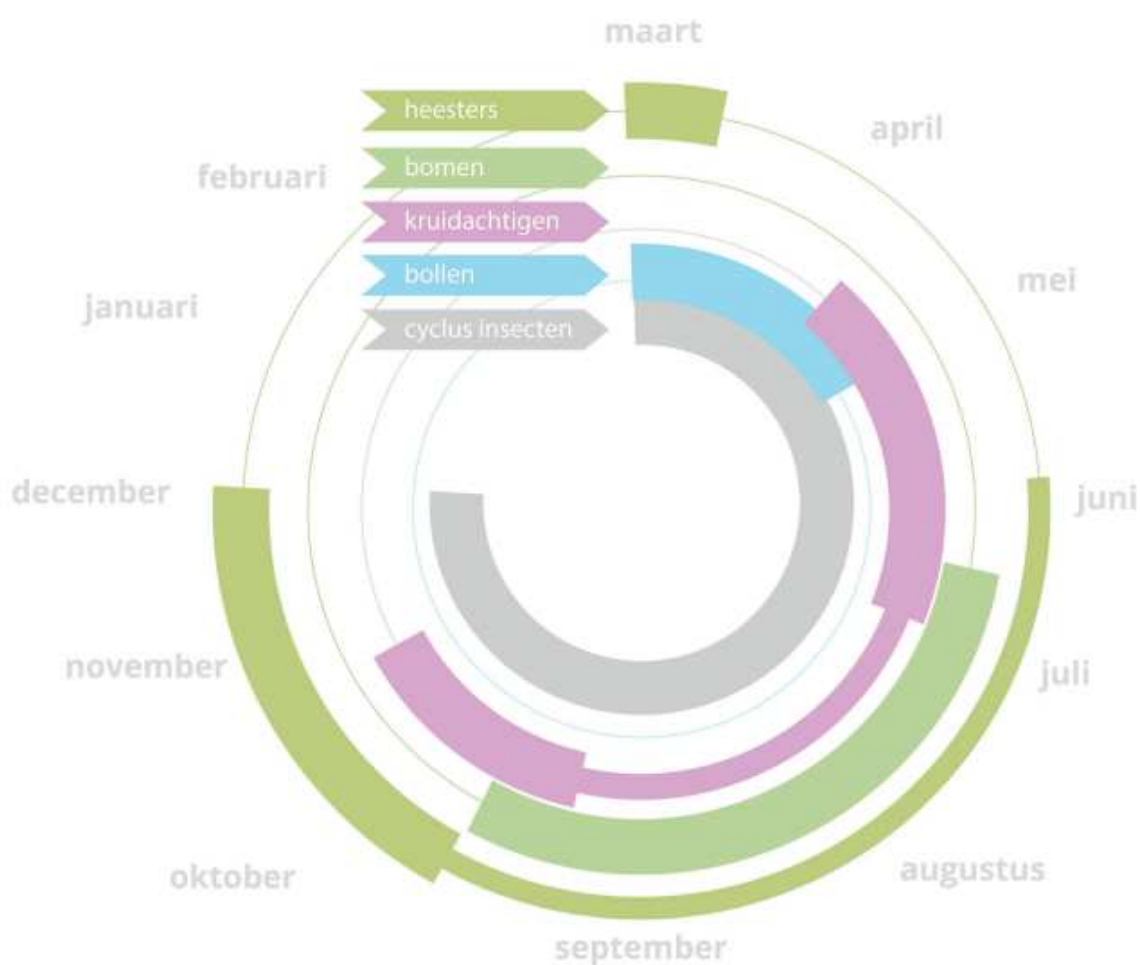

Biodiversiteit

Een belangrijk onderdeel van het toekomst- en klimaatbestendig maken van het centrum is het vergroten van de biodiversiteit. Dit wordt gedaan door voor een beplantingsplan te kiezen dat een duurzame bijdrage levert aan een groene en ecologisch waardevolle buitenruimte.

Klimaatverandering zorgt voor extremer weer. Er zijn grotere piekbuien die zullen worden opgevangen in verlaagde plantvakken. De zomers worden droger en er is meer hittestress. Alle bomen, heesters en vaste planten zijn specifiek uitgezocht op hun vermogen om om te gaan met deze omstandigheden.

Daarnaast biedt de beplanting voedsel aan vogels, insecten, bijen, vlinders en hommels. De bloemrijke beplanting in het centrum is niet alleen aantrekkelijk voor de bewoners maar is ook afgestemd op de behoefte van insecten en vogels.

Rioolwerkzaamheden

Naast de herinrichtingswerkzaamheden wordt het gemengde rioolstelsel vervangen door een gescheiden systeem (vuil-/regenwater) in het zuidelijk deel van de Dorpsstraat beginnend bij het zijstraatje De Vlashoeck

ter hoogte van huisnummer 24a. Ten noorden hiervan wordt in de Dorpsstraat en De Kruin een nieuwe leiding (regenwater) naast de bestaande leiding (vuilwater) gelegd waar ook daken op afgekoppeld kunnen worden. Om de overlast voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken zullen de rioolwerkzaamheden en de herinrichtingswerkzaamheden gezamenlijk uitgevoerd worden.

Proces

Omdat de gemeente Lansingerland belang hecht aan de wensen van de inwoners en de ondernemers in het centrum van Bergschenhoek is er aan het begin van de planvorming een klankbordgroep opgericht met een vertegenwoordiging van bewoners, ondernemers en vastgoedeigenaren uit het centrum. Naar aanleiding van de vergaderingen met de klankbordgroep is een programma van eisen en wensen opgesteld. Dit programma van eisen heeft als basis gediend voor het ontwerp van de herinrichting. Gedurende het gehele proces zijn er op regelmatige basis bijeenkomsten met de klankbordgroep georganiseerd waar het ontwerp werd gepresenteerd en besproken en waar de verschillende vertegenwoordigers steeds de gelegenheid kregen om te reageren op de keuzes die er zijn gemaakt. Er is gedurende het gehele proces zoveel mogelijk rekening gehouden met alle wensen van de betrokkenen zonder het integrale overzicht en het algemene belang van het plan uit het oog te verliezen. Parallel aan deze bijeenkomsten is waar nodig, persoonlijk contact onderhouden met de verschillende betrokkenen om de plannen af te stemmen op de wensen van de ondernemers in het centrum.

Voor de dagelijkse gang van zaken is het bewonersplatform in het leven geroepen. Eén keer in de 4 weken is er overleg met een afvaardiging van de verschillende VvE's (Vereniging van Eigenaren) en wordt de dagelijkse gang van zaken besproken. Ook zij hebben meegekeken en gedacht met de herinrichting van het centrum.

Om alle inwonenden en ondernemers in het centrum van Bergschenhoek te betrekken bij de plannen is een nieuwsbrief rondgezonden en is er een uitgebreid bericht geplaatst in de Heraut waar het gehele plan in tekst en beeld is uitgelegd.

Er bestond de wens om een 'huiskamer van het dorp' in te richten in één van de winkelpanden, om het ontwerp fysiek te delen met de inwoners en het winkelend publiek. Echter door de coronamatregelen waren we genoodzaakt om een online webinar over de herinrichting van Bergschenhoek-centrum te organiseren.

Op dinsdag 27 oktober hebben we een online presentatie gehouden over de herinrichting en mensen in de chat de mogelijkheid gegeven om vragen te stellen. Vervolgens hebben we deze vragen persoonlijk teruggekoppeld aan de desbetreffende personen.

Snelle en makkelijke verbeteringen (quickwins)

Omdat de start van de uitvoering gepland staat in het najaar 2021, wilden we ook op korte termijn alvast snelle en makkelijke -tijdelijke- verbeteringen aanbrengen. Voor de zomer hebben we rondom diverse boomspiegels stokrozen geplaatst.

Referentie stokrozen

Stokrozen in bloei geven meer kleur aan het centrum; een eerste snelle verbetering voor het centrum. Er is gebleken dat de stokrozen rondom het centrum wel bloeien, maar in het winkelcentrum niet. Helaas is geen enkele plant bestand tegen fietsen en winkelwagens, dus zoeken we naar een oplossing die ook bescherming biedt voor de beplanting. Aangezien het winterseizoen nu aanbreekt zal de echte bloei pas weer in april zijn. We geven er dan ook de voorkeur aan om de nieuwe beplanting in de boomspiegels in maart 2021 aan te brengen.

Om de scooters te weren uit de Dorpsstraat zijn er tijdelijk plantenbakken geplaatst om te testen of het doeltreffend is om de Dorpsstraat aan de zijde van bakker Ammerlaan af te sluiten. Mocht het zo zijn dat de scooters toch hun weg vinden in het centrum dan kunnen we hier in de herinrichting op anticiperen maar tot nu toe blijkt dit het doel te dienen. In het ontwerp voor de herinrichting hebben we voorzien in een obstakel voor scooters in de vorm van verdiepte plantenvakken zodat de Dorpsstraat ontoegankelijk wordt voor doorgaand fiets- en scooterverkeer. Deze plantenvakken zijn op zodanige wijze ontworpen dat het open en gastvrije karakter van het centrum van Bergschenhoek zichtbaar blijft.

